

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o Instytucji Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy - Kodeks karny.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Przemysława Czarnka i pana posła Zbigniewa Boguckiego.

(-) Waldemar Andzel; (-) Marek Ast; (-) Anna Baluch; (-) Barbara Bartuś; (-) Mariusz Błaszczak; (-) Zbigniew Bogucki; (-) Przemysław Czarnek; (-) Przemysław Drabek; (-) Radosław Fogiel; (-) Anna Gembicka; (-) Mariusz Gosek; (-) Czesław Hoc; (-) Paweł Hreniak; (-) Sebastian Kaleta; (-) Andrzej Kosztowniak; (-) Janusz Kowalski; (-) Wioletta Maria Kulpa; (-) Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk; (-) Ewa Leniart; (-) Grzegorz Lorek; (-) Dariusz Matecki; (-) Jerzy Materna; (-) Anna Milczanowska; (-) Teresa Pamuła; (-) Piotr Polak; (-) Grzegorz Puda; (-) Łukasz Schreiber; (-) Kazimierz Smoliński; (-) Katarzyna Sójka; (-) Marek Suski; (-) Paweł Szrot; (-) Stanisław Szwed; (-) Andrzej Śliwka; (-) Robert Telus; (-) Sylwester Tułajew; (-) Marcin Warchoń; (-) Agnieszka Wojciechowska van Heukelom.

USTAWA

z dnia ...

o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy - Kodeks karny

Art. 1. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. z 2023 r. poz. 102) wprowadza się zmiany:

1) w art. 1 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) popełnionych na osobach narodowości polskiej lub obywatelach polskich innych narodowości w okresie od dnia 8 listopada 1917 r. do dnia 31 lipca 1990 r.:

– zbrodni nazistowskich,

– zbrodni komunistycznych,

– zbrodni członków i współpracowników Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcji Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA) oraz innych ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką,

– innych przestępstw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne.”;

2) art. 2a otrzymuje brzmienie:

„Art. 2a. Zbrodniami członków i współpracowników Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcji Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA) oraz innych ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką w rozumieniu ustawy są: zbrodnia ludobójstwa polegająca na eksterminacji w szczególności ludności polskiej, żydowskiej, czeskiej, słowackiej, ormiańskiej i ukraińskiej dokonana na Wołyniu i w sąsiednich regionach II Rzeczypospolitej Polskiej, tj. na terenie województwa wołyńskiego, poleskiego, lwowskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego i lubelskiego w latach 1943-1945, a także inne czyny popełnione w latach 1921-1950, polegające na stosowaniu przemocy, terroru lub innych form

naruszania praw człowieka wobec jednostek lub grup ludności narodowości polskiej lub obywateli polskich innych narodowości.”

Art. 2. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2024 r. poz. 17) w art. 256 § 1a otrzymuje brzmienie:

„§ 1a. Tej samej karze podlega, kto publicznie propaguje ideologię nazistowską, komunistyczną, faszystowską lub ideologię nawołującą do użycia przemocy w celu wpływania na życie polityczne lub społeczne, w tym ideologię Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcja Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA), która doprowadziła do ludobójstwa na Wołyniu i w sąsiednich regionach w latach 1943-1945”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem proponowanej zmiany jest uniemożliwienie głoszenia kłamstw na temat zbrodni ludobójstwa na Wołyniu i w sąsiednich regionach, w przestrzeni obowiązywania polskiego prawa jak też położenie kresu gloryfikowania ideologii Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcja Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA). Szkodliwość bezkarności publicznego zakłamywania historii, zwłaszcza w tak tragicznym aspekcie jakim był akt eksterminacji w szczególności ludności polskiej, żydowskiej, czeskiej, słowackiej, ormiańskiej i ukraińskiej nie budzi wątpliwości.

Podczas okupacji terytorium II Rzeczypospolitej przez Trzecią Rzeszą Niemiecką, w okresie od lutego 1943 r. do 1945 r., na terenie byłego województwa wołyńskiego, jak również województwa lwowskiego, tarnopolskiego, poleskiego, stanisławowskiego i lubelskiego doszło do masowej eksterminacji ludności polskiej przez nacjonalistów ukraińskich. Antypolskie czystki etniczne miały swoje apogeum w niedzielę 11 lipca 1943 r. Tego dnia na Wołyniu ukraińscy oprawcy zaatakowali 100 miejscowości. W lipcu i sierpniu 1943 r. zginęło co najmniej 20 tys. Polaków. Na podstawie istniejących danych naukowych można stwierdzić, że w wyniku akcji OUN-B i UPA poniosło śmierć przeszło 100 tysięcy Polaków (60 tysięcy na Wołyniu i porównywalna liczba na terenach innych województw).

Część formacji nacjonalistów ukraińskich powstała pod bezpośrednią kuratelą Trzeciej Rzeszy Niemieckiej. W roku 1943 doszło do powstania ochotniczej 14 Dywizji Grenadierów SS Galizien. Inspiracja powstania dywizji wyszła ze środowiska OUN frakcji melnykowców. Nacjonalistyczna formacja dopuściła się szeregu zbrodni wojennych, wśród których najokrutniejszą była masakra miejscowości Huta Pieniacka w 1944 r.

Zaraz po tych tragicznych wydarzeniach rozpoczęto tworzenie fałszywej interpretacji wydarzeń, niszczenie i fałszowanie dowodów, zaprzeczanie, ukrywanie oraz przemilczanie zbrodni, a także przedstawianie dla nich usprawiedliwień. Dzisiejsza Ukraina prowadzi nadal politykę historyczną negującą fakt, a w szczególności rozmiary ludobójstwa dokonanego przez OUN-B i UPA. W ślad za tym czynią to w Polsce zarówno przedstawiciele najwyższych władz Ukrainy – np. Dmytro Kułeba, Minister Spraw Zagranicznych podczas Campus Polska w Olsztynie w sierpniu 2024 r., gdy zrównał ludobójstwo na Wołyniu z „Akcją Wisła” z 1947 r. (a Lubelszczyznę, Podkarpacie i Małopolskę nazwał terytoriami ukraińskimi), jak i niektórzy obywatele Ukrainy lub obywatele polscy ukraińskiego pochodzenia, którzy niekiedy

wyłaszają mowy i śpiewają publicznie w Polsce pieśni sławiące zbrodniarzy z OUN-B i UPA, w tym w szczególności Stepana Bandery. Jest to tym bardziej rażące, bulwersujące i szkodliwe, że od 24 lutego 2022 r., tj. od pierwszego dnia brutalnej agresji na niepodległą Ukrainę, Polska i Polacy udzielili i udzielają Ukrainie i Ukraińcom ogromnej pomocy militarnej, materialnej i humanitarnej, której wartość wynosi już kilkadziesiąt miliardów złotych. Polacy, w tym także potomkowie bestialsko pomordowanych na Wołyniu, Lubelszczyźnie i w innych regionach udzielali schronienia milionom uchodźców uciekających przed śmiercią niesioną przez bomby i rakiety rosyjskie, jak i przez bestialsko zachowujące się wojska Putina.

W wyniku migracji uchodźców liczba Ukraińców w Polsce szacowana jest dziś nawet na 2 mln osób. Do polskich szkół uczęszcza około 250 tys. ukraińskich dzieci. Relacje z ogromną większością Ukraińców w Polsce są bardzo dobre i przyjazne. W tych warunkach pobłażliwość wobec publicznego fałszowania historii ludobójstwa na Wołyniu i w sąsiednich regionach oraz pozwalania na gloryfikowanie ludobójców z OUN-B, UPA i innych formacji jawi się jako szczególnie groźna i szkodliwa, ponieważ oznacza także zgodę na niszczenie bardzo dobrych, przyjaznych relacji z ogromną większością Ukraińców, którzy mają szacunek do Polski, Polaków i naszej historii.

Zdaniem wnioskodawców powyższe fakty stanowią uzasadnienie dla prawno-karnej ochrony polskiej pamięci historycznej.

Karalność zaprzeczania zbrodniom dokonanych na Polakach została wprowadzona w ustawie o IPN. Obecnie art. 55 ustawy o IPN penalizuje zaprzeczanie określonym według dość nieprecyzyjnych kryteriów zbrodni, których badaniem zajmuje się IPN i które zostały popełnione w okresie od dnia 8 listopada 1917 r. do dnia 31 lipca 1990 r. Art. 55 ustawy o IPN penalizuje zaprzeczanie także innym zbrodniom niż eksterminacjom, a jednocześnie nie obejmuje wprost kłamliwego zaprzeczenia zbrodniom ludobójstwa popełnionym na Wołyniu i w sąsiednich regionach. Wprowadzenie proponowanej przez projektodawcę zmiany znacznie ułatwi prowadzenie, na podstawie art. 55 ustawy o IPN, postępowań karnych przeciwko osobom zaprzeczającym sprawstwu zbrodni ludobójstwa dokonanej przez ukraińskie formacje, w szczególności OUN-B i UPA. Proponowane rozwiązanie będzie miało więc pozytywne skutki społeczne wynikające ze ścigania za przestępstwo negowania zbrodni ludobójstwa dokonywanych na obywatelach polskich. Dodatkowo proponowane przepisy likwidują błędy prawne poprzez wykreślenie z przepisów ustawy „zbrodni formacji ukraińskich kolaborujących z III Rzeszą” w latach 1925-1950 – wszak w okresie od 1925 do 1932 r. i od 1945 do 1950 r. nie istniała III Rzesza Niemiecka nie istniała.

Wnioskodawcy proponują również dodanie legalnej definicji zbrodni ludobójstwa na Wołyniu i w sąsiednich regionach.

Podobne skutki będzie miała zmiana art. 256 § 1a ustawy - Kodeks karny. Wnioskodawcy proponują doprecyzowanie „innych ideologii nawołujących do użycia przemocy w celu wpływania na życie polityczne lub społeczne”, poprzez wskazanie także na ideologię ukraińskiej formacji OUN-B i UPA, która doprowadziła do ludobójstwa na Wołyniu i w sąsiednich regionach w latach 1943-1945.

Wnioskodawcy dopatrują się pozytywnych skutków społecznych nowej regulacji, która jednoznacznie każe nałożyć sankcje karne na osoby zaprzeczające i fałszujące historię ludobójstwa na Wołyniu w latach 1943-1945 oraz propagujące ideologię formacji OUN-B i UPA, w tym jej twórców i wykonawców. W ten sposób „kłamstwo wołyńskie” będzie tak samo ścigane i napiętnowane, jak „kłamstwo oświęcimskie”.

Projektowana ustawa nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej. Projekt nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowana ustawa nie pociąga za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projekt ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy - Kodeks karny

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Przemysław Czarnek, Zbigniew Bogucki

I. Część wstępna

[1] Zwięźły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Problemem rozwiązywanym przez niniejszy projekt ustawy jest tzw. kłamstwo wołyńskie to jest negowanie w przestrzeni publicznej zbrodni ludobójstwa dokonanej na Wołyniu i w sąsiednich regionach przez członków i współpracowników Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcji Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA) i innych ukraińskich formacji kolaborujących z III Rzeszą, a także innych zbrodni formacji ukraińskich wobec ludności polskiej.

Skala problemu jest trudna do oszacowania, jednak co jakiś czas, choć nie systematycznie (zapewne w okolicach rocznicy częściej), w przestrzeni publicznej pojawiają się hasła negujące ww. zbrodnię.

Karalność zaprzeczania zbrodniom dokonanych na Polakach została wprowadzona w ustawie o IPN. Obecnie art. 55 ustawy o IPN penalizuje zaprzeczanie określonym według dość nieprecyzyjnych kryteriów zbrodni, których badaniem zajmuje się IPN i które zostały popełnione w okresie od dnia 8 listopada 1917 r. do dnia 31 lipca 1990 r. Art. 55 ustawy o IPN penalizuje zaprzeczanie także innym zbrodniom niż eksterminacjom, a jednocześnie nie obejmuje wprost kłamliwego zaprzeczenia zbrodniom ludobójstwa popełnionym na Wołyniu i w sąsiednich regionach. Projektowany projekt ustawy wprowadza penalizację zaprzeczania w przestrzeni publicznej Rzezi Wołyńskiej.

Skutkiem braku zmiany stanu obecnego będzie brak wyraźnej penalizacji zaprzeczania w przestrzeni publicznej Rzezi Wołyńskiej.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Tak

Niniejszy projekt ustawy jest odpowiedzią na wyrok Trybunału Konstytucyjnego sygn. K 1/18, zgodnie z którym art. 1 pkt 1 lit. a tiret trzecie został uznany za niezgodny z wywodzoną z art. 2 Konstytucji RP zasadą określoności przepisów prawa oraz z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP, wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2019 r. sygn. akt K1/18 (Dz.U.2019.131). Zgodnie z pkt 1 tego wyroku wymieniony wyżej przepis traci moc z dniem 23 stycznia 2019 r.

Trybunał Konstytucyjny zakwestionował brzmienie ówczesnego zapisu art. 1 pkt. 1 lit. a tiret trzecie i określił go jako nieprecyzyjny.

Proponowana zmiana w szczegółowy sposób określa ludobójstwo dokonane podczas tzw. Rzezi Wołyńskiej oraz penalizuje tzw. kłamstwo wołyńskie.

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projekt dokonuje trzech zmian prawnych.

W pierwszej z nich nadaje nowe brzmienie art. 1 pkt 1 lit. a tiret trzecie ustawy o z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wprowadzając zmienioną definicję zbrodni członków i współpracowników Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcji Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA) oraz innych ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką.

W drugiej zmienia art. 2a ww. ustawy, która to zmiana ma ścisły związek ze zmianą nr 1 i jest jej rozwinięciem.

W trzeciej zmianie modyfikację w Kodeksie karnym w zakresie penalizacji propagowania ideologii Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcja Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA), która doprowadziła do ludobójstwa na Wołyniu i w sąsiednich regionach w latach 1943-1945.

Zmiany są spójne z obowiązującym systemem prawa. W ocenie projektodawców są też zgodne z Konstytucją RP w tym z konstytucyjnym standardem ochrony wolności i praw.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt w ocenie projektodawców nie powinien być rozważny w świetle prawa międzynarodowego.

Termin wejścia w życie projektu ustawy jest zgodny z art. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Projekt oddziałuje na szeroki zakres podmiotów poprzez sprecyzowanie zbrodni członków i współpracowników Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcji Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej

Armii Powstańczej (UPA) oraz innych ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką. Wnioskodawcy dopatrują się pozytywnych skutków społecznych nowej regulacji, która jednoznacznie każe nałożyć sankcje karne na osoby zaprzeczające i fałszujące historię ludobójstwa na Wołyniu w latach 1943-1945 oraz propagujące ideologię formacji OUN-B i UPA, w tym jej twórców i wykonawców. W ten sposób „kłamstwo wołyńskie” będzie tak samo ścigane i napiętnowane, jak „kłamstwo oświęcimskie”.

Projekt będzie dotyczył wszystkich mieszkańców Polski. Będzie wpływał na publiczną debatę na temat naszej historii i strat ludnościowych poniesionych przez polskie społeczeństwo podczas trwania II Wojny Światowej. Projekt poprawi spójność społeczną w zakresie postrzegania historii własnego narodu poprzez danie narzędzia do obrony jej prawdziwości. Projekt może pogorszyć stosunki z mniejszością Ukraińską w Polsce, ale jedynie z tą jej częścią, która nastawiona jest wobec Polaków nieprzychylnie i antagonistycznie.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt nie wywołuje skutków gospodarczych.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projektowana ustawa nie pociąga za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana ustawa nie pociąga za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ Nie

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

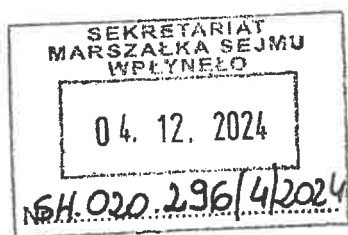
➤ Nie

**Klub Parlamentarny
Prawo i Sprawiedliwość**

Warszawa, dnia 4 grudnia 2024 r.

**Wojciech Szarama
Poseł na Sejm RP**

**Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Informuję Pana Marszałka, że wyrażam poparcie dla poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy - Kodeks karny

Wojciech Szarama

Poseł na Sejm RP

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. 20-60-020-300-4-2024

Data wpływu 04.12.2024

Warszawa, 11 grudnia 2024 r.

BEOS-WPEiM-2595/24

DS. 1120.483.2024
11.12.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy – Kodeks karny (przedstawiciele wnioskodawców: poseł Przemysław Czarnek i poseł Zbigniew Bogucki)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje nowelizację ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu¹ (ustawa o IPN) oraz ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny² (Kk).

Zmiany w ustawie o IPN polegają na:

1) doprecyzowaniu zakresu przedmiotowego ustawy – zgodnie z projektem ustawa ma regulować ewidencjonowanie, gromadzenie, przechowywanie, opracowywanie, zabezpieczenie, udostępnianie i publikowanie dokumentów organów bezpieczeństwa państwa, wytworzonych oraz gromadzonych od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r., a także organów bezpieczeństwa Trzeciej Rzeszy Niemieckiej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, dotyczących popełnionych na osobach narodowości polskiej lub obywatelach polskich innych narodowości w okresie od dnia 8 listopada 1917 r. do dnia 31 lipca 1990 r. zbrodni członków i współpracowników Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcji Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA) oraz innych ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką (w obecnym stanie prawnym: zbrodni członków ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką);

2) zdefiniowaniu zbrodni członków i współpracowników OUN-B i UPA oraz innych ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką –

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 102.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 17, ze zm.

WYDZIAŁ OCENY I EKSPERTYZY SEJMU
L. dz. SPS-WP. 020. 300. 11.2024
Data wpływu 12.12.2024r.

zgodnie z projektem ma nią być zbrodnia ludobójstwa polegająca na eksterminacji w szczególności ludności polskiej, żydowskiej, czeskiej, słowackiej, ormiańskiej i ukraińskiej dokonana na Wołyniu i w sąsiednich regionach II Rzeczypospolitej Polskiej, tj. na terenie województwa wołyńskiego, poleskiego, lwowskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego i lubelskiego w latach 1943-1945, a także inne czyny popełnione w latach 1921-1950, polegające na stosowaniu przemocy, terroru lub innych form naruszania praw człowieka wobec jednostek lub grup ludności narodowości polskiej lub obywateli polskich innych narodowości.

Zmiany w Kk polegają na doprecyzowaniu art. 256 § 1a przez wymienienie ideologii OUN-B i UPA, która doprowadziła do ludobójstwa na Wołyniu i w sąsiednich regionach w latach 1943-1945, jako objętej przepisem przewidującym karalność za publiczne propagowanie ideologii nazistowskiej, komunistycznej, faszystowskiej lub ideologii nawołującej do użycia przemocy w celu wpływania na życie polityczne lub społeczne.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy
Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii objętych projektem ustawy.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Poselski projekt ustawy pozostaje poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

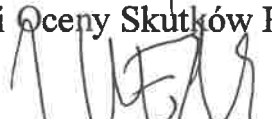
4. Konkluzje

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy – Kodeks karny nie jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Autor:

Bartosz Pawłowski
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieslik

Warszawa, 11 grudnia 2024 r.

BEOS-WPEiM-2596/24

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy – Kodeks karny (przedstawiciele wnioskodawców: poseł Przemysław Czarnek i poseł Zbigniew Bogucki) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt ustawy przewiduje nowelizację ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu¹ (ustawa o IPN) oraz ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny² (Kk).

Zmiany w ustawie o IPN polegają na:

1) doprecyzowaniu zakresu przedmiotowego ustawy – zgodnie z projektem ustawa ma regulować ewidencjonowanie, gromadzenie, przechowywanie, opracowywanie, zabezpieczenie, udostępnianie i publikowanie dokumentów organów bezpieczeństwa państwa, wytworzonych oraz gromadzonych od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r., a także organów bezpieczeństwa Trzeciej Rzeszy Niemieckiej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, dotyczących popełnionych na osobach narodowości polskiej lub obywatelach polskich innych narodowości w okresie od dnia 8 listopada 1917 r. do dnia 31 lipca 1990 r. zbrodni członków i współpracowników Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcji Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA) oraz innych ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką (w obecnym stanie prawnym: zbrodni członków ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką);

2) zdefiniowaniu zbrodni członków i współpracowników OUN-B i UPA oraz innych ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką – zgodnie z projektem ma nią być zbrodnia ludobójstwa polegająca na eksterminacji w szczególności ludności polskiej, żydowskiej, czeskiej, słowackiej, ormiańskiej

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 102.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 17, ze zm.

WYDZIAŁ EKSPERTYZY I OCENY SKUTKÓW REGULACJI
Lp. SP5-NP.080.300.10.2024
Data: 11.12.2024 r.

i ukraińskiej dokonana na Wołyniu i w sąsiednich regionach II Rzeczypospolitej Polskiej, tj. na terenie województwa wołyńskiego, poleskiego, lwowskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego i lubelskiego w latach 1943-1945, a także inne czyny popełnione w latach 1921-1950, polegające na stosowaniu przemocy, terroru lub innych form naruszania praw człowieka wobec jednostek lub grup ludności narodowości polskiej lub obywateli polskich innych narodowości.

Zmiany w Kk polegają na doprecyzowaniu art. 256 § 1a przez wymienienie ideologii OUN-B i UPA, która doprowadziła do ludobójstwa na Wołyniu i w sąsiednich regionach w latach 1943-1945, jako objętej przepisem przewidującym karalność za publiczne propagowanie ideologii nazistowskiej, komunistycznej, faszystowskiej lub ideologii nawołującej do użycia przemocy w celu wpływania na życie polityczne lub społeczne.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy – Kodeks karny **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Bartosz Pawłowski

ekspert ds. legislacji

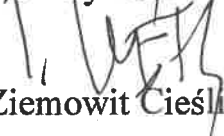
Biurze Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślak